

Till
Socialtjänstnämnden

Asylsökande ensamkommande barn och ungdomar

(2 bilagor)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden ger förvaltningen uppdraget att organisera boende för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar.
2. Socialtjänstnämnden godkänner att Linggården inom HVB Barn och ungdom utvecklar gruppboende för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar.

Dag Helin

Eva Sandberg

Sammanfattning

Från och med första juli 2006 övergick ansvaret från Migrationsverket till kommunerna, för att driva boende för ensamkommande barn och ungdomar som söker asyl i Sverige. Ett stort antal barn kommer årligen till Sverige. Under 2005 kom drygt 220 barn/ungdomar till Arlanda flygplats, dit majoriteten anländer. Av dessa anvisades 28 ungdomar till Migrationsverkets gruppboenden i Stockholmsområdet. De ensamkommande barnens situation och särskilda utsatthet har uppmärksammats mer och mer under senare år.

Migrationsverket har huvudansvaret för alla asylsökande. Likväl har kommunen det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får det stöd och hjälp de behöver. Socialtjänsten skall enligt sjätte kapitlet socialtjänstlagen (SoL) se till att barn och ungdomar som inte kan bo i det egna hemmet tas emot i familjehem eller på hem för vård eller boende (HVB).

I samband med att ansvaret för att driva gruppem för ensamkommande barn överfördes till kommunerna, har Migrationsverket avvecklat den verksamheten. Migrationsverket överlägger/tecknar nu överenskommelser med

kommunerna om att driva grupphem. De kommuner som tecknar överenskommelser med Migrationsverket blir så kallade anvisningskommuner.

Stadens överenskommelse med Migrationsverket kommer att gälla från och med 2006-09-01 under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner detta. Avtalet omfattar 10 + 2 jour platser för ungdomar i åldrarna 14-18 år. En utökning av platsantalet planeras till den första januari 2007 med ytterligare tio + tre jourplatser. Socialtjänstförvaltningen och HVB barn och ungdom ges i uppdrag att organisera boendet.

Bakgrund

Från och med första juli 2006 övergick ansvaret från Migrationsverket till kommunerna att driva gruppboende för ensamkommande barn och ungdomar som söker asyl i Sverige. Ett stort antal ensamkommande barn /ungdomar kommer årligen till Stockholmsområdet. De kommer från olika delar av världen beroende på den politiska situationen i respektive land. De flesta kommer för närvarande från Irak, Kina, Somalia och Afghanistan. Drygt hälften är pojkar och 80% är över 15 år. Under 2005 kom drygt 220 barn/ungdomar till Arlanda flygplats, dit majoriteten anländer.

Av dessa överfördes 28 ungdomar till Migrationsverkets gruppboenden i Stockholmsområdet. Övriga barn/ungdomar följde med eller hämtades upp av bekanta eller släktingar till barnet eller placerades ut i något gruppboende i övriga delar av landet. När barnet följer med någon anhörig eller bekant, till vad som benämns eget boende (EBO), gör Migrationsverket en skriftlig avisering till respektive stadsdel/kommun.

De flesta ensamkommande asylsökande barn/ungdomar som kommer till Sverige får uppehållstillstånd på grund av vad som nu benämns ”synnerligen ömmande skäl” (tidigare kallat, på humanitära grunder). Majoriteten av ungdomarna är friska och driftiga och klarar av att gå i vanlig grundskola eller gymnasium, men behöver anpassad undervisning i början. Många av ungdomarna kan engelska vilket underlättar kontakten med omgivningen.

De ensamkommande barnens situation och särskilda utsatthet har uppmärksammats mer och mer på senare år. Det har hänt att ungdomar exploaterats på olika sätt och till och med försvunnit. Att tydliggöra kommunernas ansvar för den här gruppen ungdomar och ålägga kommunerna att tillhandahålla ett passande boende för dem, skall ses som ett sätt att förbättra skyddet för ensamkommande barn. Tillsammans med Migrationsverkets förbättrade rutiner med t ex särskilda barnhandläggare, hälsoundersökningar och genom att fotografera och ta fingeravtryck för att underlätta att spåra barn på avvägar, och kommunens ansvar för boende och utredning, bedöms barnen och ungdomarnas situation avsevärt kunna förbättras.

Socialtjänstens ansvar för ensamkommande barn

Migrationsverket har huvudansvaret för alla asylsökande. Likväl har kommunen det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får det stöd och hjälp de behöver. Socialtjänstlagen skall enligt sjätte kapitlet socialtjänstlagen (SoL) se till att barn och ungdomar som inte kan bo i det egna hemmet tas emot i familjehem eller på hem för vård eller boende (HVB). Enligt 11 kap 1§ SoL ska socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden. Det innebär att den stadsdelsnämnd där barnet vistas ska utreda detta behov. Alla ensamkommande barn företräds av en god man, som i förälders ställe ansvarar för barnets personliga förhållanden. Anmälan om god man ska göras omedelbart när ett ensamkommande barn har påträffats.

Situationen efter första juli 2006

I Sverige finns tre ankomstkommuner för ensamkommande barn/ungdomar. Dessa är Sigtuna/Solna, Malmö och Mölndal. Dessa kommuner har ordnat särskilda transitboende där barnen kan bo en kortare tid, tills dess att de kan flytta till antingen ett grupphem för ensamkommande barn/ungdomar, lämpligt familjehem eller annat boende. I samband med att ansvaret för att driva grupphem överfördes till kommunerna, har Migrationsverket avvecklat sina gruppboenden. Migrationsverket överlägger/tecknar nu överenskommelser med kommunerna om att driva grupphem för målgruppen. De kommuner som tecknar överenskommelse med Migrationsverket blir så kallade anvisningskommuner.

Det uppskattade behovet för Stockholm är ca 25-30 platser. Under förutsättning kommunfullmäktiges beslut, kommer staden att från och med september teckna överenskommelse med Migrationsverket om att driva kommunalt grupphem för ensamkommande asylsökande barn. Överenskommelsen omfattar i första hand 10 platser + 2 jourplatser för barn och ungdomar i åldrarna 14-18 år. I enlighet med det uppskattade behovet, planeras from. 2007-01-01 en utökning av platsantalet med ytterligare tio + tre jourplatser. I det första skedet är det Linggårdens behandlingshem som fått uppdraget att ta emot de ensamkommande barnen.

Kostnader och ersättningar

Kommuner som tecknar överenskommelse med Migrationsverket om gruppboende för ensamkommande asylsökande barn, erhåller per avtalad plats en vårddygnersättning om 1500:-/dygn samt ytterligare 150:-/dygn för belagd plats. En årlig ersättning om 500 tkr för insatser utöver ordinarie drift tillkommer. Eftersom dygnskostnaderna vid Linggården överstiger ersättningen från Migrationsverket, kommer staden att behöva tillskjuta medel om ca 700 tkr/år för driften av ett gruppboende med tio + två platser. I förvaltningens verksamhetsplan för 2007 kommer tilläggsanslag att begäras för att finansiera mellanskillnaden mellan statens bidrag och de faktiska kostnaderna.

Kommunen har rätt till ersättning för kostnader för barnavårdsutredning om 31 tkr eller 39 tkr per utredning, beroende på om placeringen är på institution eller i familjehem.

På sikt kommer Stockholms stad att behöva inrätta ett speciellt gruppboende för ungdomar som har beviljats permanent uppehållstillstånd (PUT) och därmed inte kan bo kvar på grupphemmet för asylsökande. I detta fall är Integrationsverket kommunens samarbetspartner, som ersätter alla kostnader fram till dess ungdomen fyller 18 år. Stockholm HVB barn och ungdom kan användas även för detta gruppboende.

Skola

För barnen/ungdomarnas skolgång ersätter Migrationsverket grundskolan med 53.100 kronor/elev och år samt gymnasieskolan med 60.300/elev och år. Efter särskild prövning kan Migrationsverket även betala extra ersättning för barn i behov av särskilt stöd. Nyanlända gymnasieungdomar börjar sin skolgång på Ivik-skolan i Liljeholmen, som har särskild anpassad undervisning för målgruppen. För grundskoleelever ansvarar berörd stadsdelsnämnd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstförvaltningens kundorienterade avdelning i samarbete med HVB barn och ungdom och staben.

Förvaltningschefen inbjöd till särskild samrådsgrupp med de fackliga organisationerna, med anledning av tidpunkten för lagstiftningens ikraftträdande (1 juli 2006) och den därmed påföljande korta planeringstid. Ärendet diskuterades och tidplan för samråd och förhandlingar beslutades.

Personalen vid Linggårdens behandlingshem har givits möjlighet att delta i planeringsarbetet och detta har kontinuerligt följts av HVB barn och ungdoms samverkansgrupp.

Förvaltningens synpunkter

HVB barn och ungdom inom socialtjänstförvaltningen har kompetens och erfarenhet av att driva boende och behandling för barn och ungdomar. Verksamheternas inriktning och utbud förändras och utvecklas kontinuerligt utifrån nya metoder och förändringar i omvärlden.

Linggårdens lokaler lämpar sig väl för att ta emot ensamkommande asylsökande barn och ungdomar. Det är en erfaren personalgrupp som ser fram emot att arbeta med en ny målgrupp.

Institutionen har förberett sig väl för att ta emot den nya målgruppen. När överenskommelsen med Migrationsverket undertecknats står institutionen beredd för den nya målgruppen. Migrationsverket har flera barn och ungdomar som väntar på en kommunanvisning och under september planeras de första ungdomarna successivt tas emot på Linggården.

Under de senaste fem åren har Linggården med nuvarande målgrupp, haft en genomsnittlig beläggning av sina 10 platser, motsvarande ca 60 % och knappt hälften av dessa kommer från Stockholm. Det finns därför skäl till att Linggårdens utvecklingsarbete riktas mot det nya behov som kommunernas ansvar för de asylsökande barnen medfört.

För de barn och ungdomar som kommer från Stockholm och tillhör Linggårdens nuvarande målgrupp finns andra behandlingsalternativ inom förvaltningen. Bas stöd och behandlingsboende har lägenheter med platser för tre äldre tonåringar i varje lägenhet. Bas har möjlighet att vidga sin målgrupp till att omfatta även yngre tonåringar och vid behov även utöka med flera lägenheter.

Staden har även avtal med andra vårdgivare för målgruppen.

Bilagor

Bil 1. Protokoll MBL förhandling 2006-06-21

Bil 2. Protokoll MBL förhandling 2006-08-29